

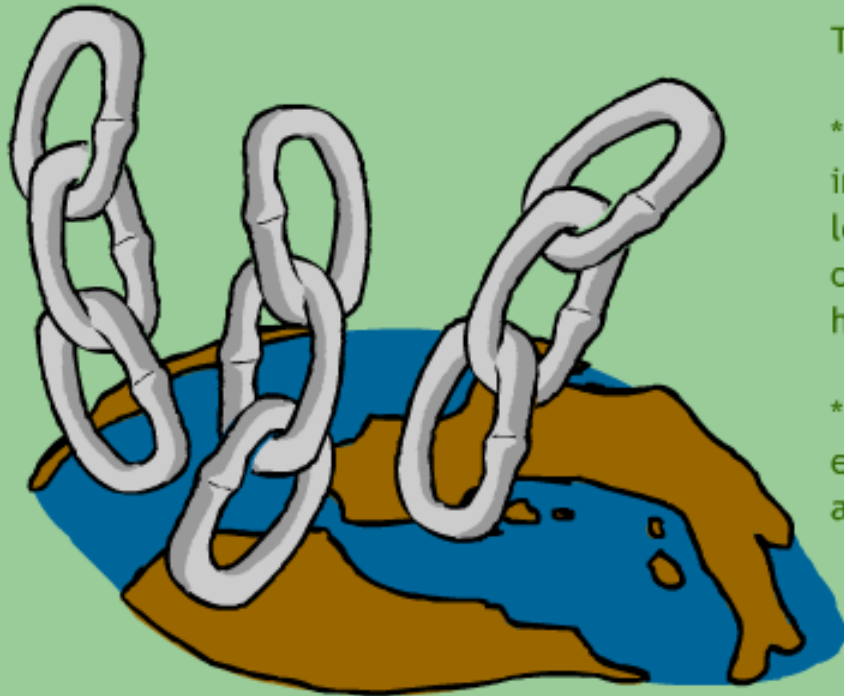
Sociologia de l'Educació Intercultural

**Màster en Recerca Educativa
Màster en Migració i Mediació Social**

Fidel Molina
Universitat de Lleida

VARIANTS DE LA TEORIA DEL RACISME COM A FENOMEN MODERN

(segons Taguieff)

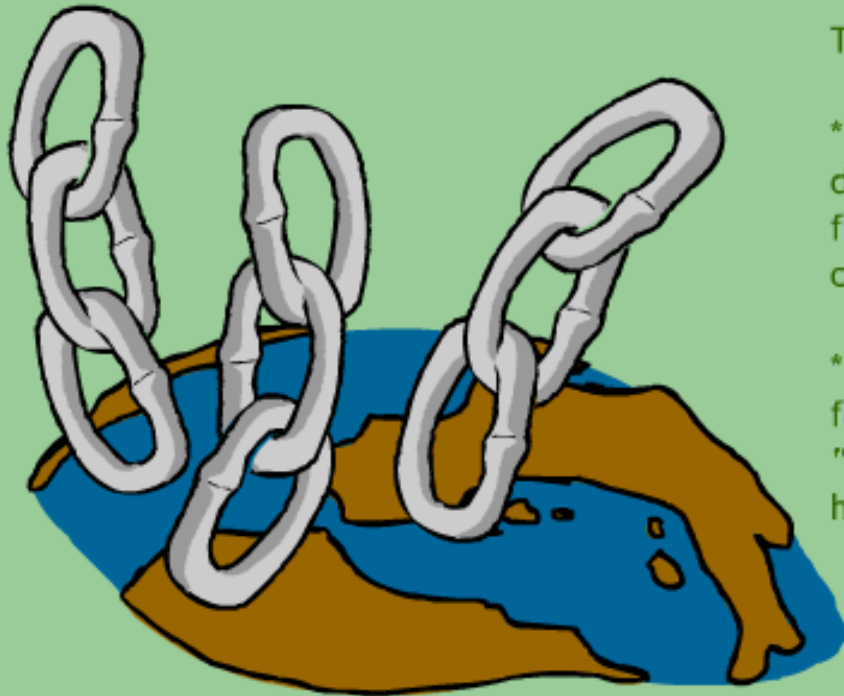
Teoria Modernista Restringida:

* identifica el racisme com a successor immediat de l'activitat de classificació de les "races humanes" (segons suposats característiques morfològiques fixes i hereditàries).

* és el racisme de les taxonomies elaborades pels primers naturalistes-antropòlegs del segle XVIII.

VARIANTS DE LA TEORIA DEL RACISME COM A FENOMEN MODERN

(segons Taguieff)

Teoria Modernista Ultrarestringida:

* redueix el racisme a la doctrina explícita del determinisme racial de les aptituds, i fins i tot de les actituds i de les conductes.

* el racisme és considerat com un fonament científic de la tesi de la "desigualtat de les races humanes" i de la història de l'evolució humana.

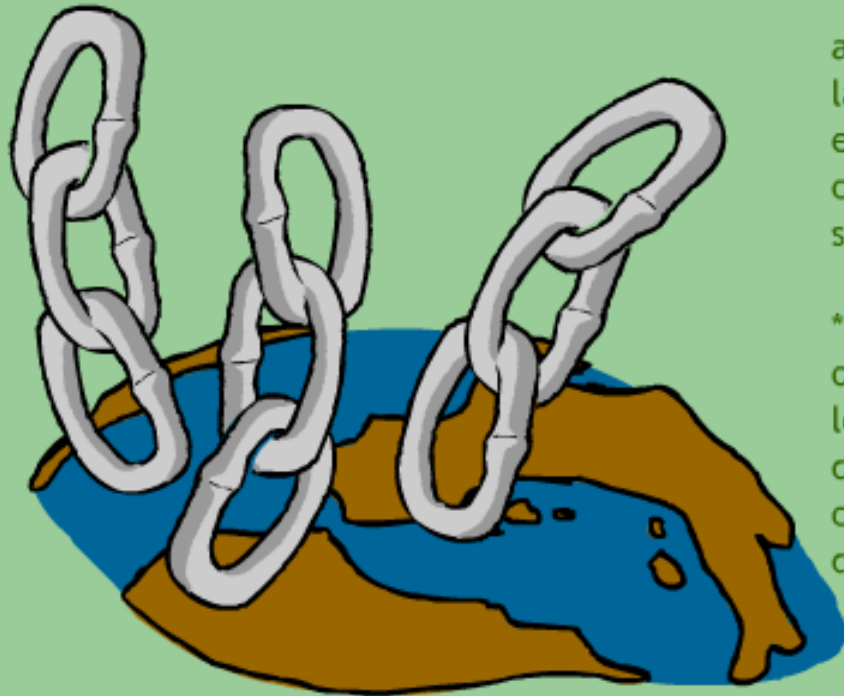
VARIANTS DE LA TEORIA DEL RACISME COM A FENOMEN MODERN

(segons Taguieff)

Teoria Modernista Àmplia:

* diversos models o tipus de pro-racisme, apareguts a l'edat moderna occidental, on la referència a la "sang" o a la "raça" ha estat inseparable de la referència a la casta o a la classe, en el context de societats fonamentades en la jerarquia.

* el mite de la "puresa de sang" a Espanya o Portugal, des dels segles XV i XVI; les legitimacions europees de l'esclavitud i de l'explotació colonial dels "pobles de color"; la doctrina aristocràtica francesa de la raça o el "llinatge", etc.

TRES NIVELLS D'UTILITZACIÓ DEL TERME CATEGORIZANT DE "RACISME"

(segons Taguieff)

Racisme Primari

Racisme Secundari

Racisme Terciari

Racisme Primari:

- * Heterofòbia (panekhthrisme)
- * Desconfiança vers l'Altre o estranger
- * Percepció de l'Altre com a enemic.

TRES NIVELLS D'UTILITZACIÓ DEL TERME CATEGORIZANT DE "RACISME"

(segons Taguieff)

Racisme Primari

Racisme Secundari

Racisme Terciari

Racisme Secundari:

- * Diversos elements (afectius, discursius, nocionals)
- * Racionalització del racisme primari (arguments de competició econòmica, política, etc.)
- * Xenofòbia, xauvinisme, etnocentrisme.

TRES NIVELLS D'UTILITZACIÓ DEL TERME CATEGORIZANT DE "RACISME"

(segons Taguieff)

Racisme Primari

Racisme Secundari

Racisme Terciari

Racisme Terciari:

* Argumentació biològica de la "raça"

* Cerca maneres científiques de legitimació (antropologia física)

* Teorització des de ciències biològiques.

LA IDENTITAT SOCIAL COM A CONCEPTE ESTRATÈGIC

Les identitats socials són necessàriament atributs de personificació individuals constituïts socialment (allò col·lectiu i allò individual ocupa el mateix espai).

· Basat en Jenkins, 1996: 26

LA IDENTITAT SOCIAL COM A CONCEPTE ESTRATÈGIC

La identitat social conceptualitza en termes de procés.

· Basat en Jenkins, 1996: 26

LA IDENTITAT SOCIAL COM A CONCEPTE ESTRATÈGIC

Els processos d'identitat social són conceptualitzats com una dialèctica perpètua (allò intern i allò extern, allò objectiu i allò subjectiu s'entrellacen).

· Basat en Jenkins, 1996: 26

LA IDENTITAT SOCIAL COM A CONCEPTE ESTRATÈGIC

En moments d'indentificació externa i interna es fa necessària una connexió entre dominació i resistència.

· Basat en Jenkins, 1996: 26

LA IDENTITAT SOCIAL COM A CONCEPTE ESTRATÈGIC

En moments d'indentificació externa i interna es fa necessària una connexió entre dominació i resistència.

· Basat en Jenkins, 1996: 26

LA IDENTITAT SOCIAL COM A CONCEPTE ESTRATÈGIC

La classificació de poblacions com a pràctica de l'estat i altres agències és un poderós constituti de l'ordre institucional i de l'experiència dels individus en l'ordre d'interacció.

· Basat en Jenkins, 1996: 26

PROCESSOS CONTEMPORANIS QUE DESAFIEN LA CARACTERITZACIÓ CULTURAL D'IDENTITATS MÉS CONCRETES

· Basat en Appadurai i G^a Canclini, (1995: 168-169)

ethnoscapes:
els moviments poblacionals
d'immigrants, turistes,
refugiats, exiliats i treballadors
temporals...

PROCESSOS CONTEMPORANIS QUE DESAFIEN LA CARACTERITZACIÓ CULTURAL D'IDENTITATS MÉS CONCRETES

· Basat en Appadurai i G^a Canclini, (1995: 168-169)

mediascapes:
repertoris d'imatges i
informació creats per a que les
indústries culturals els
distribueixin per tot el planeta.

PROCESSOS CONTEMPORANIS QUE DESAFIEN LA CARACTERITZACIÓ CULTURAL D'IDENTITATS MÉS CONCRETES

· Basat en Appadurai i G^a Canclini, (1995: 168-169)

technoscapes:
els fluxos produïts per les
tecnologies i les corporacions
multinacionals.

PROCESSOS CONTEMPORANIS QUE DESAFIEN LA CARACTERITZACIÓ CULTURAL D'IDENTITATS MÉS CONCRETES

· Basat en Appadurai i G^a Canclini, (1995: 168-169)

ideoscapes:
models ideològics
representatius de la
denominada modernitat
occidental (democràcia,
llibertat, benestar, etc...), però
també del pensament
tradicional no occidental
(oriental, llatinoamericà, etc.)
que es difonen pel planeta.

PROCESSOS CONTEMPORANIS QUE DESAFIEN LA CARACTERITZACIÓ CULTURAL D'IDENTITATS MÉS CONCRETES

· Basat en Appadurai i Gⁿ Canclini, (1995: 168-169)

finanscapes:
els intercanvis de moneda en
mercats internacionals.

IDENTITAT CULTURAL

CONCEPCIONS "OBJECTIVISTES"

- Criteris determinants, "objectius". origen comú, herència, llengua, religió, "personalitat de base", territori...
- Recerca de les arrels: l'autenticitat, l'essència
- Establiments del llistat dels atributs culturals (base de la identitat col·lectiva)

CONCEPCIONS "SUBJECTIVISTES"

- Basat en Cuche, 1996: 85-86

IDENTITAT CULTURAL

CONCEPCIONS "OBJECTIVISTES"

- No és un fenomen estàtic
- No pot reduir-se a la dimensió atributiva
- Sentiment de pertinença
- Identificació a una col·lectivitat més o menys imaginària (segons les representacions que els individus es fan de la realitat social)

CONCEPCIONS "SUBJECTIVISTES"

· Basat en Cuche, 1996: 85-86

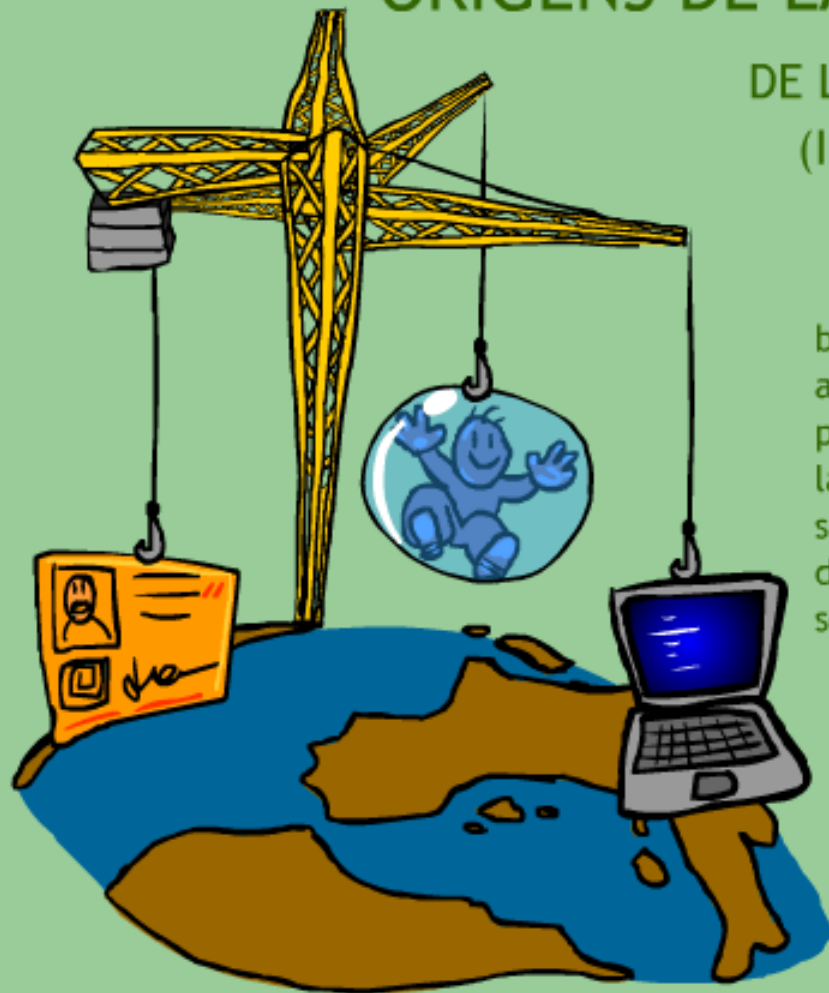
ORIGENS DE LA CONSTRUCCIÓ SOCIAL DE LA IDENTITAT (I DEL SUBJECTE)

a) Identitat legitimadora:
a partir de les institucions dominants que
pretenen racionalitzar la seva dominació
davant els actors socials

· Basat en Castells, 1998: 30 i s.

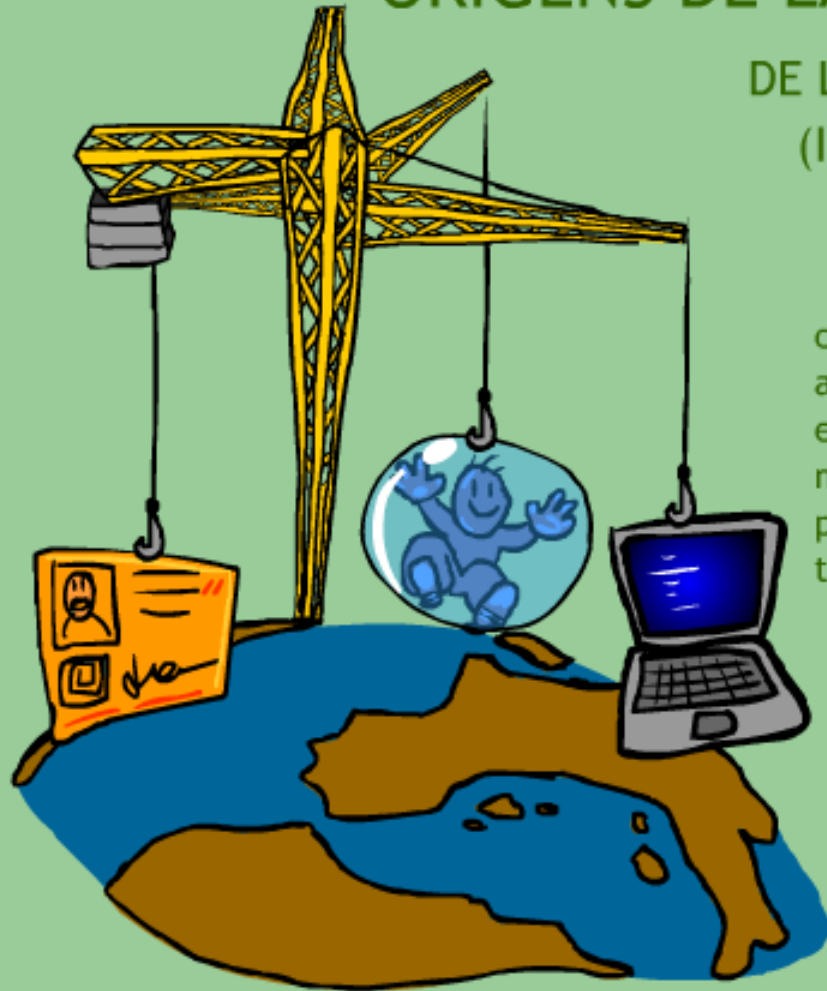
ORIGENS DE LA CONSTRUCCIÓ SOCIAL DE LA IDENTITAT (I DEL SUBJECTE)

b) Identitat de resistència:
a partir dels actors que es troben en
posicions estigmatitzades per la lògica de
la dominació i resisteixen en un halo de
supervivència que es basa en principis
diferents als de les institucions de la
societat

• Basat en Castells, 1998: 30 i s.

ORIGENS DE LA CONSTRUCCIÓ SOCIAL DE LA IDENTITAT (I DEL SUBJECTE)

c) Identitat projecte:
a partir dels actors socials que es basen
en materials culturals per a construir una
nova identitat que redefineix la seva
posició en la societat i cerquen la
transformació de tota la estructura social

· Basat en Castells, 1998: 30 i s.

Ana Belén i Víctor Manuel. "Contamíname." Mucho más que dos. BMG. 1994

